

MAYA TRENİ PROJESİNE İLİŞKİN NOT MEKSİKO TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ, 27.01.2020

PROJENİN GELİŞİMİ

Maya Treni, Meksika'nın Yucatán Yarımadası'nı ülkenin geri kalan tren ağı ile birleştirmeyi amaçlayan, yolcu ve yük treni ağı projesidir. Anılan proje Meksika Devlet Başkanı Andrés Manuel López Obrador'un 1 Aralık 2018 tarihinde Başkanlık görevini devralmasından hemen sonra ilan edilmiş olup, projenin altyapı hazırlık çalışmaları 2019 yılında başlamıştır.

Aralık 2018 tarihinde ilan edildiğinde finansman yapısı %90 özel sektör, %10 kamu kaynağı olarak açıklanan projenin, Aralık 2019 tarihinde en az %70 kamu kaynağı, %30 özel sektör katılımı ile yapılacağı duyurulmuş, ancak Ocak 2020 itibarıyla anılan projenin Devlet Başkanı tarafından %100 kamu kaynakları kullanılarak yapılacağı ilan edilmiştir. Projenin finansmanının tasarruf tedbirlerinden elde edilen gelir ile turizm vergilerinden elde edileceği belirtilmiştir.

Bahsi geçen tren hattında turistik-yerel yolcu ve yük taşımacılığı yapılacağı ilan edilmiştir. Hattın 1.440 kilometre uzunluğunda ve 1.435 mm ray genişliğinde olacağı; 15-19 adet istasyonun bulunacağı (hükümet kaynaklarında farklılık göstermektedir) ve tren hızının saatte 160 km olacağı öngörülmektedir. Maya Treni'nin 2023 yılında günlük en yoğun hatta tek yön 43.680 yolcu, 2053 yılında projenin son haline gelindiğinde ise günlük 100.100 yolcu kapasitesine sahip olması beklenirken; yük taşımacılığı bakımından haftalık 12 seferle en yoğun hatta yıllık azami 980,8 milyon ton kapasiteye sahip olması planlanmaktadır. Projenin bitiş tarihi Aralık 2022 olarak ilan edilmiştir.

Toplam maliyeti KDV hariç 120 milyar Meksika pesosu olarak hesaplanan Maya Treni projesinin net bugünkü değerinin 206,6 milyar Meksika pesosu ile pozitif olduğu açıklanmıştır. Sosyal geri kazanım oranının ise %21,1 olduğu ve projenin gerçekleştirilmesinin uygun olduğu belirtilmiştir.

Tren rotası mevcut iki hat üzerine kurulacak olup, ilk hattın FA olarak adlandırılan "Palenque-Campeche-Mérida-Valladolid" rotasını, FY olarak adlandırılan ikinci hattın ise "Escárcega-Bacalar-Cobá-Cancún" rotasını kapsaması ve Chiapas, Tabasco, Campeche, Yucatán ve Quintana Roo eyaletlerinden geçmesi planlanmıştır.

İnşaat projesi 7 farklı etaba bölünmüş olup, 1. etap "Palenque-Escárcega" (227 km), 2. etap "Escárcega-Calkini" (244 km), 3. etap "Calkini-Izamal" (150 km), 4. etap "Izamal-Tulum" (196 km), 5. etap "Cancún-Tulum" (119 km), 6. etap "Tulum-Bacalar" (220 km) ve 7. etap "Bacalar-Escárcega" (285 km) rotasında planlanmıştır.

Maya Treni projesinin hayata geçirilmesinde "Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı (UN-HABITAT), Birleşmiş Milletler Proje Hizmetleri Ofisi ve yerel halk ile işbirliği içerisinde olunacağı açıklanmış, 15 Aralık 2019 tarihinde tren hattının geçeceği 5 eyalette halk oylaması yapılmış ve projenin yapılması lehine karar çıkmıştır.

Ruta del Proyecto

Kaynak: Tren Maya <http://www.trenmaya.gob.mx/>

Kaynak: Tren Maya <http://www.trenmaya.gob.mx/>

PROJENİN İÇERİĞİ

- Demir yolları
- Raylı sistem taşıma (tren-vagon)
- Sinyalizasyon sistemleri
- Tren istasyonları (15-19 adet)
- Trafik kontrol ve operasyon merkezi (yolcu ve yük taşımacılığı koordinasyonu)

HİZMET VE ÜRÜN ALIMI KONTRATLARI

Demir yolları

Tasarım, finansman, inşaat ve bakım alanlarında 7 adet ihale açılması planlanmaktadır. Federal Hükümetin bazı girdileri yüklenici firmaya temin edeceği belirtilmektedir.

Operasyon sistemleri ve raylı sistem taşımacılığı (tren-vagon)

Tasarım, finansman, inşaat, bakım, yönetim ve trafik kontrolü alanında bir ihale açılması planlanmaktadır.

Tren istasyonları

Temel mühendislik çalışmasının sonucuna göre kaç adet ihale açılacağı ve istasyon sayısı gibi detayların netleştirileceği belirtilmektedir.

Projede yer alması öngörülen istasyonlar; Palenque, Tenosique, Balancán, Escárcega, San Francisco de Campeche, Mérida, Izamal, Chichen Itzá, Valladolid, Cobá, Cancún, Puerto Morelos, Playa del Carmen, Tulum, Felipe Carrillo Puerto, Bacalar, Chetumal ve Xpujil'dir.

Yük taşımacılığı sistemleri

Talep tespit çalışmasının sonucuna göre yük taşımacılığı için ürün temini şeması düzenleneceği belirtilmektedir.

DEVLET KURUMLARININ SORUMLULUKLARI VE GÖREVLERİ

Maliye ve Kamu Kredisi Bakanlığı (SHCP)

Projenin yapılandırılması ve uygulamasından itibaren uygulanabilirlik ve sosyal karlılık çalışmalarını yapmaktan sorumludur.

Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı (SEMARNAT)

FONATUR ile koordineli bir biçimde projenin yürütülmesinde yer alacak ve doğaya zarar vermeden sürdürülebilir bir gelişim ve ekonomik büyüme sağlanmasını temin edecektir.

İletişim ve Ulaştırma Bakanlığı (SCT)

Devletin demiryolları ve toplu taşımadan sorumlu kurumu olarak projede gözetim, kontrol ve gerektiği durumlarda yaptırım uygulamakla sorumludur. Ayrıca imtiyaz ve demir yolu taşımacılığı izinlerini vermek, uygunluğunun kontrolü ve değişiklik ve sonlandırılmasında yetkiye sahiptir.

Demiryolu Taşımacılığı Düzenleme Kurumu (ARTF)

İnşaat, operasyon, kaynak kullanımı, koruma ve raylı sistem altyapısının bakımını düzenleyen, kontrolünü ve doğrulamasını yapan kurumdur.

Ulusal Turizm Tanıtım Fonu (FONATUR)

Projenin hazırlığı ve uygulanmasından sorumludur. SCT tarafından demir yolu operasyonu, raylı sistem yük ve yolcu taşımacılığı sorumluluğu atanmış tek kurumdur. Ayrıca yolcu ve yük taşımacılığı operasyonlarını gerçekleştirecek kurumdur.

PROJENİN BEKLENEN GETİRİLERİ

Projenin yapılacağı bölgede ülke nüfusunun %10,3'ü yaşamaktadır. 2007-2017 yılları arasında Yucatán ve Quintana Roo Eyaletleri yüksek büyüme oranı yakalamış, ancak anılan dönemde Campeche ve Tabasco Eyaletleri ekonomilerinde düşüş yaşamıştır. Bölgede ulaşımın zayıf olmasının ve alternatif ulaşım yöntemlerinin bulunmayışının, ekonomik gelişimin homojen olarak yayılmasını engellediği ifade edilmektedir.

Demir yolunun hizmete açılmasının bölgeye olan turizm talebini yıllık %3 oranında artıracığı ve 2025 yılı itibarıyla 50 milyon ziyaretçi alınacağı ifade edilmektedir. Fayda ve maliyet açısından değerlendirildiğinde ise kullanılacak trenin dizel yakıtla çalışmasının daha az maliyetli olacağı sonucu ortaya çıkmıştır. Halihazırda bölgede ticari ürünlerin taşınmasında tek alternatif kara yoludur.

Kaynak: Tren Maya <http://www.trenmaya.gob.mx/>

İHALE SÜRECİ

Projenin yönetimi “Ulusal Turizm Tanıtım Fonu” (FONATUR) tarafından yürütülmekte olup projenin hayata geçirilmesinde ilk aşama olan temel mühendislik hizmeti alımı 09.08.2019 tarihinde 298,9 milyon Meksika pesosu bedel ile Key Capital, Senermex, Daniferro Tools, Geotechnics ve Supervisión Técnica şirketlerinden oluşan konsorsiyuma verilmiştir.

Maya Treni projesi kapsamında ihale ilanları (<https://compranet.hacienda.gob.mx/>) internet adresinde, ihale duyuruları ise “Proyectos México” (https://www.proyectosmexico.gob.mx/proyecto_inversion/tren-maya/?language=en) internet sitesinde (“Additional Information” >> “CompraNet” başlıkları altında proje detayları mevcuttur) yayınlanmaktadır.

Palenque'den Cancun'a kadarki rotayı kapsayan birinci faz toplamda 951 kilometreden ve beş bölümden oluşmaktadır. Tulum'dan Chetumal'e ve Escárcega'ya gidecek olan beşinci ve altıncı etapları içeren ikinci faz için halihazırda çevresel etki değerlendirmesi süreci devam ettiği için ihale takvimi yayınlanmamıştır.

Maya Treni projesinin ilk iki etabını içeren ihaleler için teklif çağrısı 10.01.2020 ve 24.01.2020 tarihlerinde yayınlanmış olup, ihale süreci 07.02.2020 – 17.04.2020 tarihleri arasında devam edecek ve inşaat çalışmaları 30.04.2020 tarihinde başlayacaktır. Söz konusu iki ihalenin “Palenque - Escárcega” ve “Escárcega - Calkiní” etapları için açıldığı ve 17 Nisan 2020 tarihinde hangi hatlarda çalışma yapılacağı duyurulacağı açıklanmıştır.

Üçüncü etap olan “Calkiní-Izamal” hattı için teklif çağrısı 23.01.2020 tarihinde yayınlanmış; ihale için 21.02.2020 – 30.04.2020 ve çalışmalara başlanması için 18.05.2020 tarihleri öngörülmektedir. Dördüncü etap olan “Izamal-Tulum” hattı için teklif çağrısı 24.01.2020 tarihinde yayınlanmış, ihale için 28.02.2020 – 04.05.2020 ve çalışmalara başlanması için 25.05.2020 tarihleri öngörülmektedir. Beşinci etap olan “Cancún-Tulum” hattı için ise teklif çağrısının 31.01.2020 tarihinde yayınlanması, ihale için 06.03.2020 – 04.05.2020 ve çalışmalara başlanması için 25.05.2020 tarihleri öngörülmektedir.

Tramos	Publicación Pre-bases	Licitación	Fallo Licitación	Inicio Obra
TRAMO 1 PALENQUE - ESCÁRCEGA	10 enero 2020 Publicada	7 febrero 2020	17 de abril 2020	30 abril 2020
TRAMO 2 ESCÁRCEGA - CALKINÍ	10 enero 2020 Publicada	7 febrero 2020	17 de abril 2020	30 abril 2020
TRAMO 3 CALKINÍ - IZAMAL	23 enero 2020	21 febrero 2020	30 abril 2020	18 mayo 2020
TRAMO 4 IZAMAL - TULUM	24 enero 2020	28 febrero 2020	4 mayo 2020	25 mayo 2020
TRAMO 5 TULUM - CANCÚN	31 enero 2020	6 marzo 2020	4 mayo 2020	25 mayo 2020

Kaynak: Gobierno de Mexico

27.01.2020 tarihi itibarıyla yerel basında çıkan haberlerde, projenin ilk iki etabı için 65'i yerli ve 20'si yabancı olmak üzere toplam 85 firmanın başvurduğu, anılan firmalar arasında Meksikalı, Kanadalı, İspanyol, Brezilyalı, Portekizli ve Çinli firmaların yer aldığı, projenin toplam değerinin 139 milyar peso (yaklaşık 7,5 milyar dolar) olduğu; ICA Infrastructure, Prodemex, Mota-Engil, Ferromex, Black Rock, China Communications Construction Company, La Peninsular, Omega, Caltia, Pinfra, Camargo Correa Infra ve Carso Infraestructura firmalarının projeye ilgi gösterdiği belirtilmektedir.

27.01.2020 tarihinde Sayın Büyükelçimiz ile birlikte FONATUR Direktörü Rogelio Jimenez Pons ile yapılan görüşmede ise; anılan projenin yalnızca demir yolu ve istasyon inşasından oluşmadığı; proje geliştikçe inşa edilecek istasyonların çevresinde özellikle Cancun, Tulum ve Merida bölgelerinde otel, altyapı, sanayi tesisi ve kentsel gelişim alanlarında yeni projelerin ve iş fırsatlarının ortaya çıkacağı; söz konusu projeler hakkında firmalarımızın FONATUR'dan doğrudan bilgi almalarının mümkün olduğu bilgisi edinilmiştir.

FONATUR İrtibat:

Juan González Castelán – Müdür Yardımcısı

E-posta: jgonzalez@fonatur.gob.mx

Telefon: +52 55 50904200 (Dahili 4504)

KAYNAKLAR

- 24 Horas <https://www.24-horas.mx/2019/12/16/hacen-consulta-del-tren-maya/>
- Devlet Başkanlığı <https://lopezobrador.org.mx/2018/09/11/proyecto-tren-maya/>
- El Financiero <https://www.elfinanciero.com.mx/empresas/cambio-de-planes-gobierno-financiera-70-y-no-10-del-tren-maya>
- El Economista <https://www.economista.com.mx/estados/Gobierno-federal-financiera-100-del-costo-del-Tren-Maya-20191216-0041.html>
- Forbes <https://www.forbes.com.mx/el-tren-maya-costara-120000-mdp-hoy-inicia-el-proceso-de-consulta-a-indigenas/>
- Jornada <https://www.jornada.com.mx/ultimas/economia/2020/01/22/construccion-de-tren-maya-iniciara-en-abril-anuncia-lopez-obrador-3320.html>
- Meksika Devleti <https://www.gob.mx/fonatur/prensa/fonatur-anuncia-primeras-licitaciones-de-construccion-del-tren-maya-230215>
https://www.gob.mx/cms/uploads/attachment/file/513993/TM_ANEXO_TECNICO_VF2_1.pdf
- Proyectos Mexico https://www.proyectosmexico.gob.mx/proyecto_inversion/tren-maya/?language=en
<https://www.proyectosmexico.gob.mx/wp-content/uploads/2019/05/Presntaci%C3%B3n-informativa-Tren-Maya.pdf>
- Tren Maya <http://www.trenmaya.gob.mx/>